

ชุดกิจกรรม

เรื่องชนิดและหน้าที่ของคำ

ใบความรู้ เรื่องชนิดและหน้าที่ของคำนาม

๑ ความหมายของคำนาม

คำนาม หมายถึง คำพื้นฐานสามัญที่ใช้เรียกชื่อคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ อาคาร สภาพ และลักษณะ ทั้งสิ่งมีชีวิต และไม่มีชีวิต ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม เช่น ปากกา โต๊ะ ดอกไม้ แมว เป็นต้น

๑ ชนิดของคำนาม

หลักภาษาไทยได้แบ่งคำนามออกเป็น 5 ชนิด ดังนี้

1. สมานยนาม หรือคำนามทั่วไป คือ คำที่ใช้เรียกชื่อทั่วไปของคน สัตว์ สิ่งของ ฯลฯ เป็นต้น เช่น

- นักเรียนเขียนหนังสือ
- หมากัดแมว
- ปากกา ดินสอ อยู่ในกล่อง

2. วิสามานยนาม หรือคำนามชี้เฉพาะ คือ คำที่เป็นชื่อหรือใช้เรียกชื่อเฉพาะเจาะจงของคนสัตว์ สิ่งของ เป็นต้น เช่น

- ชั้นกำลังเขียนรายงาน
- ท้องไปเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ดตอนปิดเทอม

3. ลักษณะนาม หรือคำนามบอกลักษณะ คือ คำนามที่ประกอบกับคำนามอื่น เพื่อแสดงรูปลักษณะ ขนาด หรือ ปริมาณของนั้น เช่น

- ยักษ์ 3 ตน
- ขลุ่ย 1 เลา
- พระภิกษุ 1 รูป
- พระพุทธรูป 2 องค์
- ดินสอ 3 แท่ง
- เงิน 5 บาท

***และเราอาจใช้คำนามบอกลักษณะอยู่หลังคำเหล่านี้ เช่น หนังสือเล่มนี้ บ้านหลังนั้น เด็กหนุ่มคนนั้น เป็นต้น

4. สมุหนาม หรือ คำนามที่แสดงหมวดหมู่ คือ คำนามที่เป็นชื่อคน สัตว์ สิ่งของที่อยู่รวมกันเป็น หมู่ เป็นพวก เช่น

- ฝูงนกพิราบบินกลับรัง
- โขลงช้างเดินเข้าป่า
- คณะนักเรียนหมอลำเดินทางไปจังหวัดเลย

ข้อสังเกตควรจำ.....ลักษณะนามกับสมุหนาม

คำลักษณะนามและคำสมุหนาม จะมีลักษณะคล้ายคลึงกัน แต่จะมีข้อแตกต่างที่เข้าใจง่าย คือ คำลักษณะนามจะอยู่หลังคำนาม ส่วนคำสมุหนามจะอยู่หน้าคำนาม เช่น

- ฝูงม้าลายลงมาดื่มน้ำที่หนองน้ำในหมู่บ้าน (ฝูง เป็นคำสมุหนาม)
- ม้าลายฝูงหนึ่งลงมาดื่มน้ำที่หนองน้ำในหมู่บ้าน (ฝูง เป็นคำลักษณะนาม)

5. นามบอกอาการ หรือ อาการนาม เป็นคำนามที่สร้างขึ้นจากคำกริยา หรือคำวิเศษณ์ เพื่อบอก ลักษณะอาการหรือความเป็นอยู่ มักใช้คำว่า ความ และ การ นำหน้า

ความ นำหน้าคำวิเศษณ์ เช่น ความงาม ความดี ความแรง ความเร็ว ความจน เป็นต้น

นำหน้าคำกริยาที่เกี่ยวกับจิตใจ เช่น ความกลัว ความทุกข์โศก เป็นต้น

การ นำหน้าคำกริยาทั่วๆ ไป เช่น การเดิน การวิ่ง การพูด การเล่น เป็นต้น

- การวิ่งเพื่อสุขภาพไม่ต้องใช้ความเร็ว
- การเรียนช่วยให้มีความรู้

ข้อสังเกตควรจำ.....อาการนาม

ถ้าคำว่า ความหรือการ นำหน้าคำนาม ไม่นับเป็นอาการนาม แต่จะนับเป็น สามานยนามหรือ วิสามานยนาม เช่น ความอาญา ความแพ่ง การประปา การรถไฟ การเงิน การแพทย์

หน้าที่ของคำนาม

1. คำนามทำหน้าที่เป็นประธาน เช่น น้อยชอบวิ่งออกกำลังกายตอนเช้า ๆ
2. คำนามทำหน้าที่เป็นกรรม เช่น เขากำลังเขียนจดหมาย
3. ทำหน้าที่ขยายคำนาม เช่น ดอกแก้วน้องสาวของฉันเป็นคนเรียนเก่ง
4. ทำหน้าที่เป็นส่วนเติมเต็ม (คำนามจะอยู่หลังคำกริยาเหล่านี้ เป็น เหมือน คล้าย เท่า คือ เช่น สมชายหน้าคล้ายพ่อเขามาก
5. ทำหน้าที่ใช้เป็นคำเรียกขาน เช่น แดงเอ๊ยออกมาหาขายหน่อยซิ

แบบฝึกหัด เรื่องชนิดและหน้าที่ของคำนาม

แบบฝึกหัดที่ 1 ให้นักเรียนเลือกคำนามทั่วไป (สามัญนาม) และคำนามเฉพาะ (วิสามัญนาม) ที่กำหนดให้แล้วนำไปเขียนในวงกลมให้ถูกต้อง

หนังสือ จังหวัดปัตตานี โรงเรียน ถนนพิมาน สมชาย
ประเทศไทย มหาวิทยาลัย สวนสัตว์สงขลา ร้านโกไข่ ดอกไม้

นามทั่วไป (สามัญนาม)

นามเฉพาะ (วิสามัญนาม)

แบบฝึกหัดที่ 2 ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าประโยคที่มีคำสมุหนาม และเขียนเครื่องหมาย ✗ หน้าประโยคที่มีคำลักษณนาม

1. _____ฝูงลิงอาศัยอยู่บนต้นไม้
2. _____กลุ่มคนเริ่มทยอยกันกลับบ้าน
3. _____กระดาด 2 แผ่น
4. _____เหล่าทหารเตรียมพร้อมในสนามรบ
5. _____หนังสือเล่มนี้

แบบฝึกหัดที่ 3 ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าประโยคที่มีคำอาการนาม

1. _____ความกลัว
2. _____การบ้าน
3. _____การวิ่ง
4. _____การแพทย์
5. _____การพูด

แบบทดสอบที่ 1 เรื่องชนิดและหน้าที่ของคำนาม

1. ข้อใดเป็นความหมายของคำนาม
 - ก. คำที่ทำหน้าที่ใช้แสดงความรู้สึกของคน
 - ข. คำที่ทำหน้าที่ขยายคำ
 - ค. คำที่ใช้แทนชื่อคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่
 - ง. คำที่ใช้เรียกชื่อคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่
2. คำในข้อใดเป็นคำนามทุกข้อ
 - ก. ภูเขา ถนนนามงาม
 - ข. ปริญญา หารี้อ
 - ค. น้ำท่วม นอนหลับ
 - ง. ทำดี ทำชั่ว
3. คำในข้อใดเป็นคำนามทั่วไปหรือสามัญนาม
 - ก. นักกีฬา
 - ข. โรงเรียนจิโนรสวิทยาลัย
 - ค. ประเทศไทย
 - ง. สุนทรภู่
4. ข้อใดมีลักษณะนามของคำว่า “เลา”
 - ก. ขลุ่ย ปี่
 - ข. เกวียน เทียน
 - ค. แห ไม้
 - ง. รุ้ง มุ้ง
5. คำในข้อใดเป็นคำอาการนาม
 - ก. การประปา
 - ข. การไฟฟ้า
 - ค. การกิน
 - ง. การแพทย์
6. “ฝูงนกกำลังบินเข้าป่า” คำที่ขีดเส้นใต้เป็นคำนามชนิดใด
 - ก. ลักษณะนาม
 - ข. สมุหนาม
 - ค. นามทั่วไป
 - ง. นามเฉพาะ

7. “หนังสือทองนั้นน่าอ่านจัง” คำที่ขีดเส้นใต้เป็นคำนามชนิดใด

ก. ลักษณะนาม

ข. สมุหนาม

ค. นามทั่วไป

ง. นามเฉพาะ

8. “ธนพรกำลังไปเที่ยวกับแฟน” คำที่ขีดเส้นใต้คือคำนามชนิดใด

ก. ลักษณะนาม

ข. สมุหนาม

ค. นามทั่วไป

ง. นามเฉพาะ

8. “เด็ก ๆ ชอบเล่นตุ๊กตา” คำที่ขีดเส้นใต้ทำหน้าที่อะไรในประโยค

ก. ประธาน

ข. ขยายประธาน

ค. กริยา

ง. กรรม

10. ข้อใดไม่มีคำนามที่ทำหน้าที่เป็นส่วนเติมเต็ม

ก. คุณพ่อเป็นทหาร

ข. ฝนดูเหมือนฟ้าขมุก

ค. ฉันกินข้าวอยู่ในครัว

ง. เธอหน้าตาคล้ายอ้อม

ใบความรู้ เรื่องชนิดและหน้าที่ของคำสรรพนาม

๑ ความหมายของคำสรรพนาม

หมายถึง คำที่ใช้แทนชื่อคน สัตว์ สิ่งของ มักใช้ในการพูด เช่น ผม ฉัน คุณ ท่าน เขา เรา เป็นต้น

๑ ชนิดของคำสรรพนาม

ชนิดของคำสรรพนาม แบ่งเป็น 7 ชนิด ดังนี้

1. บุรุษสรรพนาม หรือ สรรพนามที่ใช้ในการพูด คือ สรรพนามที่ใช้ในการพูดจาสื่อสารกัน แบ่งเป็น 3 ชนิด ดังนี้

1.1 สรรพนามบุรุษที่ 1 ใช้แทนผู้พูด	เช่น	ผม ฉัน ข้าพเจ้า หนู
1.2 สรรพนามบุรุษที่ 2 ใช้แทนผู้ฟัง	เช่น	ท่าน เธอ คุณ ได้เท่า แก
1.3 สรรพนามบุรุษที่ 3 ใช้แทนผู้กล่าวถึง	เช่น	เขา มัน ท่าน แก

ข้อสังเกต

การใช้คำสรรพนามบางครั้งสามารถใช้ตำแหน่งหรือหน้าที่แทนได้ เช่น

- มะลิช่วยครูยกสมุดหน่อยสิ (ครู เป็นสรรพนามบุรุษที่ 1)
- หมอจะให้หนูไปตรวจที่ห้องไหนคะ (หมอ เป็นสรรพนามบุรุษที่ 2)
- คุณสุดา ท่านผู้อำนวยการอยู่ไหมคะ (ท่านผู้อำนวยการ เป็นสรรพนามบุรุษที่ 3)

ข้อสังเกต

คำที่ใช้แสดงความสัมพันธ์ทางเครือญาติอาจจะใช้เป็นสรรพนามบุรุษที่ 1 หรือ 2 ก็ได้ ผู้อ่านหรือผู้ฟังต้องพิจารณาบริบทว่าเป็นสรรพนามบุรุษที่ 1 หรือ 2 เช่น

พ่อคะ นายกสมาคมฝากจดหมายเชิญมาให้ค่ะ (พ่อ เป็นสรรพนามบุรุษที่ 2)

***หรือ คำบุรุษสรรพนามบางคำอาจจะเป็นได้ทั้งสรรพนามบุรุษที่ 2 และ 3 เช่น

- เธอไม่รับประทานอาหารประเภทเนื้อใช่ไหม (เธอ เป็นสรรพนามบุรุษที่ 2)
- เธอคนนั้นเป็นผู้หญิงที่สุภาพ อ่อนโยน น่ารักมาก (เธอ เป็นสรรพนามบุรุษที่ 2)

2. นิยมสรรพนาม หรือ สรรพนามชี้ระยะ/เฉพาะ คือ สรรพนามที่ใช้แทนคำนามเพื่อบอกกำหนดให้ชัดเจนว่าอยู่ใกล้หรือไกล ได้แก่คำว่า นี้ นั่น โน่น นี่ เช่น

นี่คือบ้านของฉัน นั่นเป็นโรงเรียน
โน่นเป็นตลาด นี่ของเธอ

3. อนิยมสรรพนาม หรือ สรรพนามบอกความไม่เจาะจง คือ สรรพนามที่ใช้แทนคำนามบอกความไม่แน่นอน ไม่เฉพาะเจาะจง มักพูดลอยๆ ได้แก่ คำว่า ใคร อะไร ที่ไหน สิ่งใด ผู้ใด เช่น

ใครๆ ก็เคยทำผิดทั้งนั้น
อะไรก็ไม่สำคัญเท่าการสอบเข้ามหาวิทยาลัย
ผู้ใดฝ่าฝืนกฎจะถูกลงโทษอย่างหนัก

4. ปรจกสรรพนาม หรือ สรรพนามที่เป็นคำถาม คือ สรรพนามที่ใช้แทนคำนาม และใช้เป็นคำถามที่ต้องการคำตอบ ได้แก่คำว่า ใคร อะไร ที่ไหน สิ่งใด ผู้ใด เช่น

อะไรอยู่ในขวด
ใครเป็นผู้แต่งเรื่องนิราศภูเขาทอง
เมื่อไรเธอจะกลับมา

5. วิภาคสรรพนาม หรือ สรรพนามบอกความซ้ำซ้ำ คือ เป็นสรรพนามที่ใช้แทนนามที่อยู่ข้างหน้าเมื่อต้องการซ้ำ โดยที่ไม่ต้องเอ่ยนามนั้นซ้ำอีก และเพื่อแสดงความหมายแยกออกเป็นส่วนๆ ได้แก่ คำว่า บ้าง ต่าง กัน ตัวอย่างเช่น

นักเรียนต่างคนต่างเดินทางกลับบ้าน = นักเรียนมีหลายคน นักเรียนแต่ละคน
เดินทางกลับบ้าน โดย ต่าง แทน นักเรียน
ที่กันนั่งไปโรงเรียนด้วยกัน = คำว่า กัน ในที่นี้แสดงจำนวนหลายคนที่ร่วมกระทำ

6. ประพันธสรรพนาม หรือ คำที่ใช้เชื่อมประโยค คือ สรรพนามนี้ใช้แทนนามที่อยู่ข้างหน้าและต้องการจะกล่าวซ้ำอีกครั้งหนึ่ง นอกจากนี้ยังใช้เชื่อมประโยคสองประโยคเข้าด้วยกัน โดยคำที่ใช้แทนนามและใช้เชื่อมประโยคนี้ ได้แก่ ที่ ซึ่ง อัน ผู้ ตัวอย่าง

คุณย่าชอบหลานที่อดทน ขยัน ซื่อสัตย์ กตัญญู (ที่เป็นสรรพนามแทนหลาน)
เชื่อมประโยคหลักที่ 1 ย่าชอบหลาน กับ ประโยคย่อยที่ 2 หลานเป็นคนอดทน ขยัน ซื่อสัตย์

เด็กน้อยผู้ร่าเริงคนนั้นเป็นหลานภารโรง (ผู้เป็นสรรพนามแทนเด็กน้อย)
เชื่อมประโยคหลักที่ 1 เด็กน้อยเป็นหลานภารโรง กับ ประโยคย่อยที่ 2 เด็กน้อยคนนั้นร่าเริง

หน้าที่ของคำสรรพนาม

1. ทำหน้าที่เป็นประธานของประโยค เช่น
 - แยกมาจากไหน
 - นั้น ของฉันนะ
 - ใคร ๆ ก็รู้มั้งจอนทำไมทันทัน เป็นต้น
2. ทำหน้าที่เป็นกรรมของประโยค เช่น
 - เธอนี้สิ สวยไหม
 - คุณแม่ให้ฉันไปตลาด เป็นต้น
3. ทำหน้าที่เป็นส่วนเติมเต็มในประโยค มักตามหลังคำว่า เป็น เหมือน คล้าย เท่า
 - น้องนิคหน้าตาเหมือนเธอมาก
 - ถ้าฉันเป็นเขานะ ฉันจะขยันมากกว่านี้ เป็นต้น
4. ทำหน้าที่ตามหลังบุพบท
 - เธอเรียนที่ไหน
5. ทำหน้าที่เป็นคำขยาย
 - สุดาหยิบกระเป๋าไปนั้นให้ฉันหน่อย (นั่น เป็นคำสรรพนามชี้เฉพาะขยายคำว่ากระเป๋า)

แบบฝึกหัด เรื่องคำสรรพนาม

แบบฝึกหัดที่ 1 ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย ✓ หน้าคำสรรพนาม แล้วนำคำไปแต่งประโยค 5 ประโยค

1.ฉัน	2.กิน	3.ข้าพเจ้า	4.บ้าน
5.สวย	6.ท่าน	7.โน้น	8.อาตมา
9.มัน	10.แมว	11.ดอกไม้	12.เรา
13.อนิจจัง	14.แก	15.กิน	

ตัวอย่าง : เธอเป็นเพื่อนที่ดีของฉัน

๑.
๒.
๓.
๔.
๕.

แบบฝึกหัดที่ 2 จับคู่สัมพันธ์สรรพนามที่ขีดเส้นใต้ต่อไปนี้

_____ 1. อะไรอยู่ในกล่อง	ก. บุรุษสรรพนาม
_____ 2. ไหนขนมที่เธอซื้อ	ข. นิยมสรรพนาม
_____ 3. ใครจะกลับบ้านก่อนก็ได้	ค. อนิยมสรรพนาม
_____ 4. นี่เป็นหนังสือที่ฉันรักมาก	ง. ปฤจฉาสรรพนาม
_____ 5. นักเรียนต่างช่วยกันทำงาน	จ. วิภาคสรรพนาม
_____ 6. ครูชอบนักเรียนที่มีมารยาทดี	ฉ. ประพันธสรรพนาม
_____ 7. เด็กนักเรียนตะโกนกันเสียงดัง	
_____ 8. ท่านมีพระคุณกับฉันมาก	
_____ 9. เด็กน้อยผู้ร่าเริงคนนั้นเป็นหลานภารโรง	
_____ 10. มันไม่ทันได้เอาของไปหรอก	

แบบฝึกหัดที่ 3 อธิบายว่าคำต่อไปนี้ เป็นสรรพนามชนิดใด

1. อัน ที่ ซึ่ง _____
2. ผม ได้เท่า _____
3. นี่ นั้น โน้น _____
4. ใคร ๆ ไใด ๆ _____
5. บ้าง ต่าง กัน _____
6. อะไร ที่ไหน _____

แบบทดสอบที่ 1 เรื่องคำสรรพนาม

1. ประโยคใดมีสรรพนามบุรุษที่ 3
 - ก. ท่านคงดีใจถ้าทราบว่าฉันได้รับรางวัล
 - ข. เพราะท่านที่เดียว เรื่องถึงเป็นแบบนี้
 - ค. ท่านคงเหนื่อยมาก เชิญพักก่อนค่ะ
 - ง. ท่านสบายดีหรือเปล่าคะ
2. คำสรรพนามที่ใช้เชื่อมประโยคเรียกว่าอะไร
 - ก. วิภาคสรรพนาม
 - ข. ประพันธสรรพนาม
 - ค. ปฤจฉาสรรพนาม
 - ง. นิยมสรรพนาม
3. “เขาชอบบ้านที่อยู่ในป่า” คำที่ขีดเส้นใต้เป็นสรรพนามชนิดใด
 - ก. วิภาคสรรพนาม
 - ข. ประพันธสรรพนาม
 - ค. ปฤจฉาสรรพนาม
 - ง. นิยมสรรพนาม
4. “ใดใดในโลกล้วนอนิจจัง” ข้อความนี้มีคำสรรพนามชนิดใด
 - ก. นิยมสรรพนาม
 - ข. อนิยมสรรพนาม
 - ค. ปฤจฉาสรรพนาม
 - ง. ประพันธสรรพนาม
5. ข้อใดมีสรรพนามใช้ชี้ระยะ
 - ก. โน่นเป็นวัดเก่า
 - ข. ผมไม่รู้ว่ใครทำ
 - ค. อะไรกัตะกร้า
 - ง. คุณมาหาใคร
6. “ใคร” ในข้อใดเป็นคำสรรพนามไม่ชี้เฉพาะ
 - ก. ใครอยู่ในห้องนี้
 - ข. เพื่อนสนิทของเธอเป็นใคร
 - ค. ใครจะเป็นคนช่วยแม่ทำอาหารจ๊ะ
 - ง. ใคร ๆ ก็อยากรวยด้วยกันทั้งนั้น

7. "คุณมาหาใครคะ" คำที่ขีดเส้นใต้เป็นคำสรรพนามชนิดใด
- คำสรรพนามที่เป็นคำถาม
 - คำสรรพนามชี้เฉพาะ
 - คำบุรุษสรรพนาม
 - คำสรรพนามไม่ชี้เฉพาะ
8. "เขา" ข้อใดเป็นคำสรรพนาม
- ลุงแดงทำนาที่หลังเขา
 - เขาป่วยเป็นไข้หวัดใหญ่
 - อาแก้วชอบกีฬาป็นเขา
 - เขาลูกนี้มันสูงมาก
9. คำในข้อใดเป็นได้ทั้งสรรพนามบุรุษที่ 2 และ 3
- ฉัน
 - คุณ
 - ผม
 - ท่าน
10. "นักกีฬาตัวน้อยบ้างก็วิ่งบ้างก็กระโดด" ข้อความดังกล่าว มีคำสรรพนามชนิดใด
- สรรพนามบอกความชี้ซ้ำ
 - บุรุษสรรพนาม
 - สรรพนามบอกความไม่เจาะจง
 - สรรพนามบอกความเจาะจง

